

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 628/2012-35

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. mája 2013 v senáte zloženom z predsedu Jána Lubyho, zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcu Ladislava Orosza o sťažnosti A. S., Rakúska republika, zastúpeného advokátom JUDr. J. T., P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a porušenia jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 8 Co 27/2012-79 z 31. mája 2012, za účasti Krajského súdu v Nitre, takto

r o z h o d o l :

Základné právo A. S. na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Nitre č. k. 8 Co 27/2012-79 z 31. mája 2012 p o r u š e n é n e b o l i .

Odôvodnenie:

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. septembra 2012 doručená sťažnosť A. S., Rakúska republika (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. J. T., P., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a porušenia jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 8 Co 27/2012-79 z 31. mája 2012.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti okrem iného uviedol:

«Dňa 9. marca 2005 bola Správe katastra N. doručená na vklad záložná zmluva uzatvorená toho istého dňa medzi mnou ako záložným veriteľom a záložcom L. s. r. o. Predmetom zálohu sa stali nehnuteľnosti vo vlastníctve záložcu zapísané na LV č. 1025 k. ú. C. Doručenie záložnej zmluvy správa katastra zapísala do protokolu vkladov pod číslom V 1441/2005. Na základe doručenia tejto záložnej zmluvy správa katastra vyznačila v časti ťarchy listu vlastníctva plombu V 1441/2005 o zmene práva. Konanie o vklade záložného práva následne správa katastra prerušila do právoplatného ukončenia súdneho sporu o neplatnosť odstúpenia záložcom od záložnej zmluvy. Počas prerušeného vkladového konania správa katastra zapísala do protokolu záznamov pod číslom Z 3275/2006 doručenie exekučného príkazu EX 59/2006 o zriadení exekučného záložného práva v prospech oprávneného I. S. k tým istým nehnuteľnostiam. Dňa 1. 6. 2006 správa katastra vykonala zápis exekučného záložného práva oprávneného I. S. na liste vlastníctva. Dňa 25. 8. 2006 na dražbe v exekučnom konaní oprávneného I. S. boli vydražené nehnuteľností spoločnosťou E. s. r. o. N. Okresný súd v Nitra uznesením č. k. 25Er 308/2006-20 zo dňa 4. 12. 2006 schválil príklep udelený vydražiteľovi E. s. r. o. v exekučnom konaní oprávneného I. S. Dňa 19. 11. 2007 správa katastra povolila vklad môjho záložného práva (po právoplatnosti rozsudku Okresného súdu v Nitre 15C/77/2005 o určení neplatnosti odstúpenia od záložnej zmluvy) a nasledujúci deň 20. 11. 2007 správa katastra zapísala

moje záložné právo do listu vlastníctva. Dňa 10. 9. 2010 správa katastra zapísala nového vlastníka do listu vlastníctva na základe doručeného uznesenia súdu o schválení príklepu vydražiteľovi E. s. r. o., a súčasne vymazala z listu vlastníctva moje záložné právo.

Proti výmazu môjho záložného práva z listu vlastníctva som sa domáhal na Okresnom súde v Nitre žalobou voči vydražiteľovi E. s. r. o. o určenie, že moje záložné právo stále trvá pretože neexistujú žiadne právne dôvody k jeho výmazu. Okresný súd v Nitre v konaní 16C/113/2011 rozsudkom zo 4. 11. 2011 zamietol žalobu s odôvodnením, že dňa 1. 6. 2006 bol správou katastra vykonaný zápis exekučného záložného práva pod č. Z 3275/06 (exekúcia EX 59/2006 - oprávnený I. S.), a následne Okresný súd Nitra uznesením č. k. 25Er 308/2006-20 zo dňa 4. 12. 2006 schválil príklep udelený vydražiteľovi E. s.r.o. na dražbe konanej v exekučnom konaní EX 59/2006, čím došlo k výkonu záložného práva prednostného záložného veriteľa a záloh sa previedol nezaťažený záložnými právami ostatných záložných veriteľov. Preto podľa súdu nie je možné na predmetnú nehnuteľnosť, ku ktorej nadobudol vlastnícke právo vydražením tretí subjekt, zriadiť moje záložné právo. Súd sa nezaoberal postupom správy katastra ohľadne zápisov poradia jednotlivých záložných práv.

Krajský súd v Nitre v odvolacom konaní 8Co/27/2012 potvrdil prvostupňový rozsudok s odôvodnením, že sa v celom rozsahu stotožňuje so všetkými skutkovými a právnymi závermi prvostupňového súdu a navyše uviedol, že pri povolení vkladu môjho záložného práva nebolo možné neprihliadať na zmenu vlastníckeho práva v dražbe.

Nakoľko dlžník dlhodobo nespláca svoj záväzok ktorého výška presiahla 400.000 € a nemá žiadny iný majetok, som odkázaný na uspokojenie svojej pohľadávky zo založeného majetku ale toto mi je zo strany orgánov verejnej moci znemožňované. ...

Meritom sťažnosti je ústavne nekonformná aplikácia zákonných ustanovení § 151k ods. 1 Občianskeho zákonníka v spojení s § 41 ods. 2 a § 44 ods. 1, 2 katastrálneho zákona, Krajským súdom v Nitre pri zisťovaní prednostného poradia zápisu záložného práva do katastra nehnuteľností.

Z právneho názoru Krajského súdu v Nitre vyplýva, že I. S. ako oprávnený z exekučného záložného práva Z 3275/2006 sa stal prednostným záložným veriteľom lebo jeho záložné právo bolo zapísané do listu vlastníctva dňa 1. 6. 2006, a moje záložné právo vzniklo až 19. 11. 2007 povolením vkladu. Preto podľa súdu, výkonom záložného práva I. S.

na dražbe sa previedli nehnuteľnosti bez zaťaženia mojím záložným právom ktorého vklad nemal byť povolený.

Všeobecné súdy v danej veci postupovali formalisticky pri zisťovaní prednostného záložného veriteľa, pretože vychádzali iba podľa času zápisu záložného práva do listu vlastníctva a vôbec nevzali do úvahy čas zápisu záložného práva do katastra ktorý je určený dátumom zápisu uvedeného v príslušnom protokole vkladov a záznamov.

Všeobecné súdy pri zisťovaní prednostného poradia zápisu záložného práva do katastra nehnuteľností musia vychádzať z ustanovenia § 151k Obč. zákonníka ktorým je určené jednotné kritérium v prednosti a to „dňom registrácie v osobitnom registri“.

Za deň registrácie v osobitnom registri treba považovať deň zápisu v príslušnom protokole správy katastra, a nie deň zápisu do listu vlastníctva tak ako to aplikuje súd. List vlastníctva sám osebe nie je osobitným registrom. List vlastníctva je jednou z listín katastra nehnuteľnosti plniacu funkciu publicity a obsahujúcu časť údajov katastra o konkrétnej nehnuteľnosti, a v liste vlastníctva sa odzrkadľujú práva z listín zapísaných v príslušných protokoloch registra vkladov, záznamov, atď. Aj právne účinky zo zmlúv vznikajú už povolaním vkladu a nie zápisom práva do listu vlastníctva. Preto registráciu práv v katastri nehnuteľností nemožno vykladať ako akt vpisu do listu vlastníctva, pretože vpis do listu vlastníctva je len technickou formou publicity práv plynúcich z listín zaregistrovaných v príslušných protokoloch katastra.

V českej aj slovenskej katastrálnej praxi platí, že poradie záložných práv na liste vlastníctva vyjadruje iba čas zápisu do listu vlastníctva ale nevyjadruje poradie vzniku záložných práv ani poradie zápisu záložných práv v katastri nehnuteľností. Poradie vzniku záložných práv sa určuje podľa času ich vzniku (deň vzniku právnych účinkov vkladu záložného práva do katastra nehnuteľností, deň právoplatnosti rozhodnutia o zriadení záložného práva a pod.) a poradie ich zápisov do katastra nehnuteľnosti sa určuje podľa dátumu zápisu uvedeného v protokole vkladov alebo záznamov.

Podľa § 41 ods. 2 katastrálneho zákona, „Práva k tej istej nehnuteľnosti sa zapisujú v poradí, v akom sa správe katastra doručili zmluvy, verejné listiny alebo iné listiny o vzniku, zmene alebo zániku práva k nehnuteľnosti na zápis do katastra.“

Právny názor Krajského súdu, že skorší zápis záložného práva oprávneného I. S. do listu vlastníctva je prednostným zápisom na uspokojenie pred mojím záložným právom

ktorému právne účinky vznikli neskôr, je pre mňa diskriminačný a nespravodlivý, pretože záložné právo oprávneného I. S. posudzuje súd podľa dňa zápisu do listu vlastníctva a moje záložné právo posudzuje súd podľa dňa vzniku právnych účinkov.

Takýto názor súdu je v príkrom rozpore s princípom prednosti zápisu práv do katastra „kto skôr príde, ten skôr melie“. Súd svojím právnym názorom zvýhodňuje tých, ktorí sú skôr zapísaní v liste vlastníctva bez ohľadu na to kedy doručili listiny na zápis do katastra.

Návrh na vklad môjho záložného práva bol správe katastra doručený pred exekučným príkazom, a preto moje záložné právo musí byť posudzované ako prednostné právo na zápis a teda aj na uspokojenie pred neskoršie doručeným exekučným príkazom, lebo „zmyslom dodržania princípu prednosti je najmä ochrana práv účastníkov katastrálneho konania“.

Dávam do pozornosti Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. septembra 2002 zn. 7 Sž 48/02...

Krajský súd v Nitre sa nijako nezaoberal mojou odvolacou námietkou opravných účinkoch vyznačenej plomby V 1441 /2005 v zmysle § 44 ods. 1, 2 katastrálneho zákona. Plomba v katastrálnom význame nemôže mať iba informačnú funkciu že dochádza k právnej zmene, ale plomba má byť zárukou na poradie zápisu (ide o pozemnoknižný význam slova „plomba“) a súčasne má predstavovať právnu prekážku v uprednostňovaní práv z neskoršie doručených listín na úkor práv zo skoršie doručených listín. Vyznačenú plombu na liste vlastníctva je možné posudzovať aj ako špecifickú ťarchu resp. bremeno na nehnuteľnostiach (plomba sa vyznačuje v ťarchách listu vlastníctva). Plomba na liste vlastníctva o zápise môjho záložného práva bola podľa správy katastra vyznačená správne a v správnom poradí, a preto musí zaručovať prednosť zápisu môjho záložného práva pred neskoršie doručeným exekučným príkazom. Správa katastra postupovala správne, keď povolila vklad môjho záložného práva aj keď medzičasom došlo mimo katastra k zmene vlastníka. Ale správa katastra postupovala nezákonne, keď moje záložné právo vymazala z listu vlastníctva titulom zápisu nového vlastníka - vydražiteľa E. s. r. o. Uznesením Okresného súdu v Nitre č. k. 25Er/308/2006 zo dňa 4. 12. 2006 sa rozhodlo iba o zmene vlastníka nehnuteľností, ale nerozhodlo sa o prechode práv zo záložných zmlúv viaznucich k nehnuteľnostiam. ...

Krajský súd nezákonne spochybňuje právoplatný vklad môjho záložného práva dňa 19. 11. 2007 a naznačuje, že vklad nemal byť povolený nakoľko došlo k zmene vlastníka na dražbe, a nehnuteľnosti sa dražbou prevádzajú bez tiarch. Namietam tomuto záveru súdu, pretože odporuje § 153 ods. 1, 4 Exekučného poriadku a § 41 ods. 2 katastrálneho zákona. Ak exekútor dražil nehnuteľnosti plombované právnou zmenou zo skoršie doručenej záložnej zmluvy, a vydražiteľ E. s. r. o. chcel tieto nehnuteľnosti vydražiť v tomto právnom stave, tak ich nadobudol s vedomím rizika, že v budúcnosti na nehnuteľnosti môže vzniknúť záložné právo z tejto záložnej zmluvy a to bez započítania na najvyššie podanie.»

Vzhľadom na uvedené skutočnosti sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd nálezom rozhodol, že „rozsudkom Krajského súdu v Nitre 8 Co/27/2012 zo dňa 31. 5. 2012 bolo porušené moje základné právo na ochranu pred diskrimináciou podľa čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy Slovenskej republiky v spojitosti so základným právom na súdnu a inú právnu ochranu... zakotvené v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Súčasne žiadam, aby ústavný súd zrušil rozsudok Krajského súdu v Nitre 8 Co/27/2012 zo dňa 31. 5. 2012 a vec vrátil Krajskému súdu v Nitre na ďalšie konanie.“

Sťažovateľ súčasne navrhol, aby ústavný súd zaviazal krajský súd zaplatiť mu trovy konania v celkovej sume 269,60 €.

Ústavný súd na predbežnom prerokovaní prijal sťažnosť sťažovateľa na ďalšie konanie uznesením č. k. IV. ÚS 628/2012-15 zo 14. decembra 2012 [§ 25 ods. 1 a 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)].

Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie ústavný súd vyzval 21. januára 2013 predsedníčku krajského súdu, aby sa vyjadrila k otázke vhodnosti ústneho pojednávania a aby sa vyjadrila aj k sťažnosti a jej prijatiu na ďalšie konanie.

Predsedníčka krajského súdu sa vyjadrila k sťažnosti vo svojom stanovisku z 11. februára 2013 doručenom ústavnému súdu 15. februára 2013 (sp. zn. Spr 111/13), v ktorom okrem iného uviedla:

„... Sťažovateľ vo svojom odvolaní napadol rozsudok Okresného súdu Nitra pre nedostatočne zistený skutkový stav a nesprávne právne posúdenie. Namietal, že prvostupňový súd neprihliadol na to, že v čase od 09. 03. 2005 bola na LV vyznačená plomba V 1441/2005 o zmene práva, týkajúca sa prebiehajúceho vkladu jeho záložného práva, a táto plomba bola vymazaná z LV až vkladom jeho záložného práva 09. 11. 2007. Preto, ak žalovaný v 2. rade dražil nehnuteľnosť na základe výkonu záložného práva Z 3275/2006 doručeného správe katastra na zápis až následne po vyznačení plomby V 1441/2005, tak ich vydražil s touto vyznačenou plombou – t'archou. Ďalej namietal, že ak počas vkladového konania záložného práva s vyznačenou plombou V 1441/2005 došlo k zápisu záznamom ďalšieho exekučného záložného práva Z 3275/2006 k tým istým nehnuteľnostiam podľa § 168 ods. 3 Exekučného poriadku, tak tento skorší záznam Z 3275/2006 druhej v poradí doručenej listiny je iba evidenčným úkonom správy katastra, ktorým sa nevykonáva prednostná registrácia na uspokojenie zápisom práva mimo poradia prvej v poradí doručenej listiny pod V 1441/2005. Podľa neho evidencia exekučného záložného práva záznamom sama o sebe, pod číslom registra Z 3275/2006 do LV č. 1025, počas už začatého vkladového konania o záložnom práve V 1441/2005 k tým istým nehnuteľnostiam nezakladá právny dôvod prednostnej registrácie na uspokojenie pred záložným právom V 1441/2005. Preto ani výkon exekučného záložného práva Z 3275/2006 predajom nehnuteľnosti nie je realizáciou prednostného záložného práva, ktorým sa prevádzajú nehnuteľnosti bez zaťaženia jeho záložným právom V 1441/2005. Na základe rozhodnutia Správy katastra N. o povolení vkladu záložnej zmluvy sa stal 19. 11. 2007 záložným veriteľom a toto rozhodnutie nebolo doteraz zrušené. Nenastala žiadna právna skutočnosť, ktorá by spôsobila zánik jeho záložného práva, pretože touto skutočnosťou nie je ani dražba v exekučnom konaní, ani zápis uznesenia o schválení príklepu. Preto výmaz jeho záložného práva bol nezákonný. Sťažovateľ teda namietal nesprávny postup katastrálneho úradu pri aplikácii ustanovenia § 41 ods. 2 zákona č. 162/1995 Z. z., na ktorý podľa jeho tvrdenia súd neprihliadol.

Odvolací súd sa stotožnil so všetkými skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa a rozsudok ako vecne správny podľa § 219 OSP potvrdil, pričom ustanovenie § 219 ods. 2 OSP mu dalo možnosť vypracovania tzv. skráteného rozhodnutia. Možnosť vypracovania takého rozhodnutia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvého stupňa po skutkovej aj po právnej stránke. Odvolací súd napriek aplikácii § 219 ods. 2 OSP doplnil dôvody rozhodnutia, pre ktoré považoval prvostupňové rozhodnutie za správne. Uviedol, že pri rozhodovaní musel vychádzať zo zisteného stavu veci; pri výkone exekučného záložného práva prednostného záložného veriteľa vydražiteľ nehnuteľnosti na dražbe nadobúda tieto do vlastníctva priamo zo zákona (Exekučného poriadku) bez tiarch.

Záver vyjadrený odvolacím súdom v rozsudku z 31. 05. 2012 pod č. k. 8 Co 27/2012-79 nie sú zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a z toho dôvodu z ústavného hľadiska nie sú ani neospravedliteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/2001). Písomné odôvodnenie rozsudku považujeme za správne a spravodlivé, nemajúce za následok porušenie základného práva sťažovateľa. Skutočnosť, že sťažovateľ sa nestotožnil s právnym názorom súdu a najmä obsahom jeho odôvodnenia, nemôže samo o sebe viesť k záveru o zjavnej arbitrárnosti tohto odôvodnenia. Rozsudkom odvolacieho senátu Krajského súdu v Nitre z 31. 05. 2012 pod č. k. 8 Co 27/2012-79 neboli porušené základné práva sťažovateľa namietané v jeho sťažnosti. Vzhľadom na to považujeme predmetnú sťažnosť za neopodstatnenú a navrhujeme, aby Ústavný súd SR sťažnosti nevyhovel.“

Predsedníčka krajského súdu súčasne oznámila, že súhlasí s upustením od verejného ústneho pojednávania v tejto veci.

Sťažovateľ vo vyjadrení k stanovisku krajského súdu doručenom ústavnému súdu 6. marca 2013 okrem iného uviedol:

„Uvádzam, že nedostatočné odôvodnenie rozsudku krajského súdu je len jeden z dôvodov mojej ústavnej sťažnosti.

Opätovne poukazujem na podstatu sťažnosti, ktorá spočíva v nesprávnej aplikácii práva porušovateľom môjho základného práva. Katastrálny zákon ako lex specialis,

upravuje spôsob zápisu práv do katastra (§ 41 ods. 2), nepripúšťa pritom žiadnu výnimku z poradia zápisu záložných práv do katastra. Poradie zápisu sa riadi podľa poradia doručených listín, od čoho sa odvíja aj prednosť veriteľa (§ 151k Obč. zákonníka).

Exekučný poriadok stanovuje (§ 168 ods. 3) deň registrácie, teda určuje výlučne čas, kedy má byť exekučné záložné právo zapísané v príslušnom katastri, nestanovuje poradie. Porušovateľ môjho základného práva tieto normy nesprávne aplikoval a neprihliadol na moje námietky.

Ako záložný veriteľ som diskriminovaný oproti inému záložnému veriteľovi (z exekučného titulu), lebo aj keď som podal v skoršom poradí platný návrh na vklad – zápis záložného práva, o ktorom bola na liste vlastníctva vyznačená plomba a táto bola zrušená až po povolení vkladu, došlo k ukráteniu môjho záložného práva jeho nezákonným výmazom. Pritom porušovateľ môjho základného práva, resp. práv, svojím rozhodnutím tento postup schválil.

Ústava zaručuje rovnocennosť postavenia veriteľov zo zmluvných a zákonných záložných práv. Skorším časom zápisu exekučného záložného práva veriteľa I. S. do listu vlastníctva bez ohľadu na poradie doručenia takejto listiny na zápis, nemožno zvýhodniť jeho prednostné postavenie na úkor môjho postavenia ako veriteľa zo skoršie doručenej záložnej zmluvy na zápis do katastra. Ja som splnil všetky zákonné podmienky na povolenie vkladu môjho záložného práva, avšak pre nesprávnu aplikačnú prax mi vklad nebol povolený.

Postavenie veriteľa I. S. nemožno hodnotiť ako prednostného veriteľa, a ním predávané nehnuteľnosti na dražbe sa nepreviedli bez tiarch, ako to odôvodňuje súd. Správa katastra musí splniť účel a zmysel prednosti zápisu práv k nehnuteľnostiam a za tým účelom správne aplikovať hore uvedené ustanovenia katastrálneho zákona ako aj exekučného poriadku.

Z uvedených dôvodov je rozhodnutie porušovateľa môjho základného práva nespravodlivé a diskriminačné. ...

Navrhujem, aby Ústavný súd SR mojej sťažnosti v celom rozsahu vyhovel.“

Sťažovateľ ďalej súhlasil s upustením od verejného pojednávania, pretože od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Ústavný súd v nadväznosti na to využil možnosť podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde a upustil od ústneho pojednávania v danej veci, pretože taktiež dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv alebo slobôd nerozhoduje iný súd.

Z čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne.

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách (I. ÚS 13/00, m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01). Z tohto postavenia ústavného súdu vyplýva, že môže preskúmať také rozhodnutia všeobecných súdov, ak v konaní, ktoré mu predchádzalo, alebo samotným rozhodnutím, došlo k porušeniu základného práva alebo slobody. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly vtedy, ak by vyведенé závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné

a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, m. m. I. ÚS 37/95, II. ÚS 58/98, I. ÚS 5/00, I. ÚS 17/00).

Sťažovateľ sa sťažnosťou domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru rozsudkom krajského súdu č. k. 8 Co 27/2012-79 z 31. mája 2012.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Podľa čl. 12 ods. 2 ústavy základné práva a slobody sa zaručujú na území Slovenskej republiky všetkým bez ohľadu na pohlavie, rasu, farbu pleti, jazyk, vieru a náboženstvo, politické či iné zmýšľanie, národný alebo sociálny pôvod, príslušnosť k národnosti alebo etnickej skupine, majetok, rod alebo iné postavenie. Nikoho nemožno z týchto dôvodov poškodzovať, zvýhodňovať alebo znevýhodňovať.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Podľa stabilizovanej judikatúry ústavného súdu (napr. IV. ÚS 77/02) do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí právo každého na to, aby sa v jeho veci rozhodovalo podľa relevantnej právnej normy, ktorá má základ v platnom právnom poriadku Slovenskej republiky alebo v takých medzinárodných zmluvách, ktoré Slovenská republika ratifikovala a boli vyhlásené spôsobom, ktorý predpisuje zákon. Súčasne má každý právo na to, aby sa v jeho veci vykonal výklad dotknutej právnej normy, ktorý je

v súlade s ústavou, čo je základným predpokladom pre ústavne konformnú aplikáciu tejto právnej normy na zistený skutkový stav veci.

Do obsahu základného práva na súdnu ochranu patrí aj ochrana, ktorá sa účastníkovi konania poskytuje v odvolacom konaní, t. j. v konaní, v ktorom sa podaním riadneho opravného prostriedku domáha ochrany svojich práv pred odvolacím súdom z dôvodov, ktorých uplatnenie umožňuje procesné právo. Ak účastník konania splní predpoklady ustanovené zákonom na poskytnutie ochrany v odvolacom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť v rozsahu, v akom sa preukáže existencia dôvodov na poskytnutie súdnej ochrany v takom konaní.

Ústavný príkaz konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon, vyjadrený v čl. 2 ods. 2 ústavy zaväzuje všetky orgány verejnej moci vrátane odvolacích súdov. Tento ústavný príkaz zaväzuje orgány verejnej moci pri ich akejkol'vek činnosti a zvlášť vtedy, ak výkonom svojich kompetencií poskytujú ochranu základným právam a slobodám fyzických osôb a právnických osôb, rešpektujúc pritom princípy právneho štátu (čl. 1 ods. 1 prvá veta ústavy).

Ústavnosť konaní pred orgánom verejnej moci predpokladá aj to, že orgán verejnej moci, pred ktorým sa takéto konania uskutočňujú, koná zásadne nestranne, nezávisle a s využitím všetkým zákonom ustanovených prostriedkov na dosiahnutie účelu predmetného konania. Ústavný súd v tomto smere osobitne pripomína objektivitu takého postupu orgánu verejnej moci (m. m. II. ÚS 9/00, II. ÚS 143/02). Len objektívnym postupom sa v rozhodovacom procese vylučuje svojvôľa, ktorej nebezpečenstvo spočíva v potenciálnom uplatnení ničím (objektívne) nepodloženej úvahy orgánu verejnej moci bez akýchkoľvek objektívnych limitov, ktoré sú v podmienkach právneho štátu okrem iného garantované zákonnými spôsobmi zisťovania skutkového základu pre rozhodnutie.

Objektívny postup orgánu verejnej moci sa musí prejavíť nielen vo využití všetkých dostupných a pritom legálnych zdrojov zisťovania skutkového základu na rozhodnutie, ale aj v tom, že takéto rozhodnutie obsahuje (musí obsahovať) aj odôvodnenie, ktoré

preukázateľne vychádza z týchto objektívnych postupov a ich uplatnenia v súlade s procesnými predpismi.

Z ustálenej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že neodmysliteľnou súčasťou základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09).

Uvedené východiská bol povinný dodržiavať v konaní a pri rozhodovaní v napadnutej veci aj krajský súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná.

III.

Podstatou sťažnosti sťažovateľa je jeho zásadný nesúhlas s právnym názorom Okresného súdu Nitra (ďalej len „okresný súd“) a krajského súdu týkajúcim sa určenia prednosti z dvoch vzájomne kolidujúcich záložných práv. V tejto súvislosti namieta nesprávnu aplikáciu § 151k Občianskeho zákonníka v spojení s § 41 ods. 2 a § 44 ods. 1 a 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 162/1995 Z. z. o katastri nehnuteľností a o zápise vlastníckych a iných práv k nehnuteľnostiam (katastrálny zákon) v znení neskorších predpisov (ďalej len „katastrálny zákon“) krajským súdom, v dôsledku ktorej malo dôjsť k porušeniu jeho základných práv.

Pri posudzovaní otázky, či mohlo byť napadnutým rozsudkom krajského súdu porušené základné právo sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, teda otázky, či sťažovateľom označené rozhodnutie nie je zjavne

neodôvodnené alebo arbitrárne, je potrebné zohľadniť nielen odôvodnenie napadnutého rozsudku krajského súdu, ale aj okresného súdu, s ktorým sa krajský súd stotožnil. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok. Tento právny názor zahŕňa aj požiadavku komplexného posudzovania všetkých rozhodnutí všeobecných súdov (tak prvostupňového, ako aj odvolacieho), ktoré boli vydané v priebehu príslušného súdneho konania (IV. ÚS 350/09).

Odvolací súd sa stotožnil so závermi okresného súdu, ktorý v odôvodnení svojho rozsudku č. k. 16 C 113/2011-60 zo 4. novembra 2011 okrem iného uviedol:

„Súd vo veci vykonal dokazovanie..., a zistil tento skutkový a právny stav:

Navrhovateľ uzatvoril s L., s. r. o. dňa 9. 3. 2005 záložnú zmluvu na nehnuteľnosti zapísané na správe katastra N. v LV č. 1025, kat. úz. C. Vklad bol povolený dňa 19. 11. 2007 pod V 1441/05. Na Okresnom súde sa pod sp. zn. 15 C 77/2005 viedlo konanie o neplatnosť odstúpenia od záložnej zmluvy, ktoré bolo právoplatne skončené dňa 3. 11. 2007 s tým, že návrhu bolo vyhovené. Na základe exekučného príkazu EX 59/2006, EX 72/2006 a EX 71/2006 boli správou katastra vykonané zápisy exekučného záložného práva dňa 1. 6. 2006 pod č. Z 3257/06, Z 4268/06 a Z 4269/06. Navrhovateľ sa domáhal na Správu katastra N. opravy chyby v zápise záložných práv z dôvodu, že jeho záložné právo bolo zapísané do poradia až po exekučných záložných právach. Správa katastra N. rozhodnutím č. X 443/2007-7, zo dňa 4. 3. 2008 v spojení s rozhodnutím Katastrálneho úradu v N. č. Xo 11/2008-2/Br, zo dňa 19. 5. 2008, návrh zamietla. Okresný súd Nitra, uznesením č. k. 25 Er 308/2006-20, zo dňa 4. 12. 2006 schválil príklep udelený vydražiteľovi – odporcovi v 2. rade na dražbe konanej v exekučnom konaní sp. zn. EX 59/2006 na predmetné nehnuteľnosti. ...

Súd na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že návrh nie je dôvodný. Odporca v 2. rade vydražil v rámci exekučného konania vedeného pod sp. zn. EX 59/2006, 25 Er 308/2006, nehnuteľnosti zapísané na Správe katastra N., kat. úz. C., v LV č. 1025. Príklep bol schválený Okresným súdom Nitra, uznesením zo dňa 4. 12. 2006. Z vyššie

citovaných zákonných ustanovení vyplýva, že na záložné práva k vydraženej nehnuteľnosti sa vzťahujú ustanovenia § 151h, 151ma a 151md Občianskeho zákonníka. Z dôvodu, že došlo k výkonu záložného práva prednostným záložným veriteľom, záloh sa previedol nezaťažený záložnými právami ostatných záložných veriteľov. Exekúcia je nezvratný stav, nie je možné na predmetnú nehnuteľnosť, ku ktorej nadobudol vlastnícke právo vydražením tretí subjekt, zriadiť záložné právo v prospech navrhovateľa. Súd sa nezaoberal postupom Správy katastra N. ohľadne zápisov poradia jednotlivých záložných práv, pretože to nebolo predmetom konania a ani neprináleží súdu prvého stupňa preskúmať zákonnosť rozhodnutia orgánov verejnej správy.

Z vyššie uvedených dôvodov súd návrh zamietol. “

Krajský súd ako súd odvolací ďalej v odôvodnení svojho rozsudku č. k. 8 Co/27/2012-79 z 31. mája 2012 okrem iného uviedol:

„... Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 OSP) prejednal vec na nariadenom odvolacom pojednávaní konanom v neprítomnosti riadne predvolaného a právne zastúpeného navrhovateľa a viazaný rozsahom a dôvodmi podaného odvolania... dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa je potrebné podľa ust. § 219 ods. 1 OSP ako vecne správny potvrdiť...“

Nakoľko sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje so všetkými skutkovými a právnymi závermi súdu prvého stupňa obsiahnutými v napadnutom rozhodnutí, na tieto aj ako na svoje pre ich správnosť len poukazuje a opakovať ich preto nebude (§ 219 ods. 2 OSP). ...“

Odvolací súd musel pri svojom rozhodovaní vychádzať zo zákonného stavu veci a teda nielen zo stavu zápisov v katastri nehnuteľností a konaní – rozhodnutí katastrálnych úradov, pričom mal za to, že súd prvého stupňa z vykonaného dokazovania dospel k správny skutkový záverom, v dôsledku čoho bol viazaný skutkovým stavom veci tak, ako ho zistil súd prvého stupňa (§ 213 ods. 1 OSP). Vklad záložného práva navrhovateľa bol povolený až 19. 11. 2007, pričom pri účinkoch povolenia vkladu až dňom právoplatnosti rozhodnutia príslušnej správy katastra o jeho povolení nebolo možné neprihliadať na zmeny vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam – zálohu, ktoré dotedy nastali.

Keďže exekučné záložné právo vzniká už rozhodnutím súdneho exekútora a do katastra nehnuteľností sa zapisuje len záznamom s deklaratórnym účinkom, pri výkone exekučného záložného práva predajom nehnuteľností dochádza k prechodu vlastníctva dňom udelenia príklepu na dražbe, resp. dňom jeho schválenia súdom, ktorá právotvorná skutočnosť o zmene vlastníctva sa opätovne do katastra nehnuteľností zapisuje len záznamom. Pri výkone exekučného záložného práva prednostného záložného veriteľa vydražiteľ nehnuteľnosti na dražbe nadobúda tieto do vlastníctva priamo zo zákona (Exekučného poriadku) bez tiarch, logickým dôsledkom čoho potom je aj to, že jeho vlastnícke právo nemôže byť proti tomuto zákonnému dôsledku dodatočne zaťažené. Povoľením záložného práva podľa záložnej zmluvy uzavretej ešte predchádzajúcim vlastníkom zálohu (aj keď by záložná zmluva sama o sebe nebola v čase jej uzavretia neplatným právnym úkonom), však zmluvné záložné právo v čase povoľovania vkladu (v čase jeho vzniku) bolo rozporné s právnym – zákonným stavom vzniknutým už skôr na základe zhora uvedenej dražby.“

Ústavný súd vo svojej stabilnej judikatúre uvádza, že postup a rozhodnutie súdu, ktoré vychádzajú z aplikácie konkrétnej zákonnej procesnoprávnej úpravy, nemožno hodnotiť ako porušovanie základných práv a slobôd (I. ÚS 8/96, I. ÚS 6/97). Za porušenie základného práva pritom nemožno považovať neúspech v konaní (m. m. II. ÚS 4/94). Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nie je záruka, že rozhodnutie súdu bude spĺňať očakávania a predstavy účastníka konania, preto nemožno považovať nevyhovenie návrhu v konaní pred všeobecným súdom za porušenie tohto práva (I. ÚS 3/97).

Ústavný súd po preskúmaní odôvodnenia namietaného rozsudku krajského súdu a odôvodnenia rozsudku okresného súdu dospel k záveru, že krajský súd, aplikujúc § 219 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku, odôvodnil svoj rozsudok primeraným spôsobom, relevantné skutkové zistenia vyplývajú z vykonaných dôkazov, právne hodnotenie a právne závery sú logické a predstavujú jeden z možných spôsobov právneho posúdenia zisteného skutkového stavu. Toto právne posúdenie je založené na ústavne udržateľnej aplikácii a výklade príslušných ustanovení Exekučného poriadku, Občianskeho zákonníka

a katastrálneho zákona, pričom tento výklad je logický, zodpovedá zmyslu a účelu krajským súdom a okresným súdom uvedených ustanovení. Krajský súd s poukazom na rozsudok okresného súdu svoje závery primerane odôvodnil, nemožno ich teda považovať za zjavne neodôvodnené s tým, že nemajú znaky arbitrárnosti, teda svojvôle.

Pretože ústavný súd nezistil existenciu takých skutočností, ktoré by nasvedčovali tomu, že by namietané rozhodnutie krajského súdu bolo možné považovať za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, resp. za také, ktoré by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu, rozhodol, že krajský súd svojím rozsudkom č. k. 8 Co 27/2012-79 z 31. mája 2012 neporušil základné právo sťažovateľa na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 a 2 ústavy, resp. jeho právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V nadväznosti na to o ďalších návrhoch sťažovateľa už nerozhodoval, pretože tieto sa viažu na vyslovenie porušenia základných práv a slobôd a na úspech v konaní pred ústavným súdom.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. mája 2013